

OVEREENKOMST 2007-2008

Tussen

**DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN
EN KONINKRIJKSRELATIES**

En

DE BURGEMEESTER VAN DE GEMEENTE ARNHEM

(Overeenkomst Afspraken Rijk – gemeenten)

Achtergrondinformatie over de overeenkomst

Het Project Veilige Gemeenten (PVG)¹ is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) opgezet om gemeenten te helpen bij het versterken van hun regierol en het invullen van hun integraal veiligheidsbeleid. In het kader van het PVG zijn verschillende maatregelen geformuleerd om gemeenten hierbij te helpen, zoals het wettelijk vastleggen van de gemeentelijke regierol voor veiligheid, het ontwikkelen van een diagnose-instrument en het inzetten van regionale veiligheidsambassadeurs.

Om gemeenten nog verder te ondersteunen bij het integraal veiligheidsbeleid, voert het ministerie van BZK momenteel een aantal pilots uit. Deze pilots worden samen met gemeenten uitgevoerd. Het doel van de pilots is om te kijken of het mogelijk is om afspraken te maken tussen Rijk en gemeenten die tot doel hebben:

- de prestaties op het gebied van veiligheid te vergroten;
- te komen tot een betere verantwoordelijkheidsverdeling van de partners in de veiligheidsketen;
- de samenwerking tussen BZK en gemeenten te bevorderen.

Het inhoudelijk thema waarop de pilot zich richt, wordt door gemeenten zelf gekozen.

De pilots bieden voor gemeenten een kans om knelpunten bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid bij het Rijk aan te geven en afspraken te maken over mogelijke oplossingen. Afspraken tussen BZK en gemeenten maken de inzet over en weer inzichtelijk. Mogelijk raken bepaalde afspraken niet alleen BZK, maar ook andere ministeries. BZK fungeert in dit geval als zogenaamd voorportaal richting andere departementen.

¹ Meer info vindt u op www.projectveiligegemeenten.nl

Problematiek 12-minners in Arnhem

Arnhem heeft 40.000 inwoners van 25 jaar en jonger. Met de meesten daarvan gaat het prima. Met ongeveer 10% (4.000) gaat het niet goed of dreigt het niet goed te gaan. Zij groeien op in een onveilige omgeving en vertonen risicovol gedrag. Het gaat dan niet alleen om tieners en jongeren, maar in toenemende mate ook om kinderen van ongeveer 0 tot 12 jaar². Het risicoprofiel van deze kinderen loopt uiteen van licht (first offenders) tot ernstig (meerdere risico's in thuissituatie en beginnend crimineel gedrag). Op dit moment staan bij de Politieregio Gelderland-Midden zo'n 2.000 kinderen uit de regio in het systeem; hiervan zijn circa 700 kinderen afkomstig uit de gemeente Arnhem.

In de aanpak van zogenaamde '12-minners' ondervindt de gemeente knelpunten in de organisatie van de ketenaanpak. Daarnaast ontbreekt duidelijke regie op de problematiek. Meer specifiek kunnen de noodzakelijke verbeteringen in de aanpak van de problematiek van 12-minners in de visie van de gemeente Arnhem als volgt worden samengevat:

- Meer duidelijkheid ten aanzien van de verantwoordelijkheden van partijen: wie heeft waarin de regie, wat verstaan we onder regie, wanneer moet een jongere naar welke organisatie worden doorverwezen, wie zit met welk doel in welk overleg en wie heeft – in opdracht van de gemeente - lokaal de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Verwijsindex.
- Betere aansluiting van organisaties die zich bezig houden met risicojongeren enerzijds en met het terrein van zorg en onderwijs anderzijds. Daarnaast worden basisscholen nog te weinig betrokken in de aanpak van risicojeugd (vroegsignalering).
- Meer bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor gemeenten: hoe kan de gemeente haar ketenpartners aanspreken?
- Meer gegevensuitwisseling mogelijk maken
- Wachtlijsten in de jeugdhulpverlening verkorten
- Ontbreken van een rijksoverzicht: bij welk ministerie kun je waarvoor aankloppen als het gaat om de brede aanpak van 12-minners?
- Ontbreken van één projectleider die regie voert over alle organisaties in de aanpak van 12-minners.
- Bestaan van onduidelijkheid over hoe nog pro-actiever te opereren om kinderen te beschermen en over hoe de hulpverlening adequater kan handelen. Voor beide is onderzoek nodig.

De gemeente Arnhem neemt daarom het initiatief om, samen met Politie Gelderland-Midden, Bureau Jeugdzorg Gelderland, Regio Arnhem en andere partners, een actieplan

² het gaat in het project om 12-minners in het onderscheid met jongeren van 12 jaar en ouder; de laatste groep is strafrechtelijk te vervolgen. Het systeem van vroegsignalering van de politie volgt om technische redenen (de methodiek kijkt 1 jaar terug) jongeren tot en met 12 jaar. Aangezien het om de *aanpak van jongeren tot 12 jaar* gaat wordt in deze notitie gesproken over 12-minners of jeugdigen tot 12 jaar.

voor de aanpak van risicokinderen tot 12 jaar te ontwikkelen waarin de noodzakelijke verbeteringen verder worden uitgewerkt en geconcretiseerd en de partners komen tot een gezamenlijke aanpak. Uitgangspunten hierin zijn:

1. Meer gerichte preventie
2. Betere signalering
3. Betere verwijzing
4. Betere coördinatie van zorg en
5. Knelpunten in de jeugdzorgketen wegwerken (preventief, jeugdzorg, justitieel)

Door het sluiten van een convenant tussen Rijk en gemeente over wederzijdse afspraken over de aanpak van 12-minners wordt een extra impuls gegeven aan de aanpak van deze problematiek. Knelpunten in de keten en het oppakken van de regierol door de gemeente vormen hierbinnen belangrijke aandachtspunten.

Partijen:

1. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), hierna te noemen "De minister"

en
2. De burgemeester van de gemeente Arnhem

Overwegende:

1. Dat partijen zich ernstige zorgen maken over de ontwikkeling van een grote groep risicokinderen van 0 tot 12 jaar en samen zo snel mogelijk effectieve maatregelen willen nemen in het belang van deze kinderen en de veiligheid in de stad.
2. Dat partijen er belang aan hechten zich gezamenlijk in te zetten om knelpunten bij de uitvoering van het landelijke en lokale veiligheidsbeleid aan te geven en afspraken te maken over mogelijke oplossingen om de veiligheid in de gemeente te vergroten;
3. Dat partijen door middel van deze overeenkomst afspraken die zijn gemaakt tussen BZK en de hierboven genoemde gemeente willen vastleggen;
4. Dat de afspraken geen inbreuk kunnen maken op de verplichtingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving, verdragen en besluiten van volkenrechtelijke organisaties, evenals verplichtingen die voortvloeien uit lopende afspraken zoals het Beleidsprogramma 'Samen werken, samen leven' van dit kabinet en het Bestuursakkoord met de VNG;
5. Dat bij afspraken die andere departementen buiten BZK raken recht wordt gedaan aan de verantwoordelijkheden en verplichtingen van de verantwoordelijke ministers en zoveel mogelijk wordt aangesloten bij lopende trajecten; BZK zal hierbij optreden als voorportaal voor de gemeente richting andere departementen.
6. Dat partijen daarbij tot doel hebben om:
 - te komen tot een effectieve aanpak van risicokinderen van 0 tot 12 jaar
 - het landelijke en lokale veiligheidsbeleid te verbeteren;
 - te komen tot een effectieve samenwerking tussen de partners in de veiligheidsketen;
 - de samenwerking tussen BZK en gemeenten te bevorderen;
 - in deze samenwerking tot een sluitende, effectieve aanpak voor een specifiek probleem te komen;

7. Dat partijen hiervoor capaciteit ter beschikking zullen stellen;
8. Dat de afspraken bijdragen aan de doelstelling van het Kabinet om de criminaliteit en overlast met 25% in 2010 ten opzichte van 2002 te reduceren, waarbij het kabinet onder meer kiest voor een persoonsgerichte aanpak bij risicjongeren en recidivisten.

Komen overeen:

1. Verplichtingen BZK

BZK zal – gelet op het grote belang dat partijen hechten aan de doelstellingen als genoemd in artikel 4 van de overwegingen – zich maximaal inspannen om bij te dragen aan de oplossing van de problemen die de gemeente bij het aanpakken van de veiligheidsproblematiek ondervindt en verbindt zich aan de volgende concrete afspraken:

Beleid en aanpak

- BZK zorgt voor een wettelijke verankering van de regierol door in de Gemeentewet de verplichting tot het hebben van een gemeentelijk veiligheidsplan op te nemen; ten behoeve van de uitvoering wordt verwacht dat gemeenten afspraken maken met betrokken partijen. Medio 2008 zal BZK een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer sturen.
- BZK draagt oplossingen aan bij specifieke knelpunten in het voeren van regie en coördinatie in de keten die niet op lokaal niveau opgelost kunnen worden.
- De ministeries van Jeugd en Gezin, BZK, Justitie en WWI bekijken welke maatregelen nodig zijn om de aanpak van overlastgevende jeugdigen te versterken. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt naar onder meer de leeftijdscategorie 4-12 jaar. Als onderdeel van de aanpak wordt ook aandacht gegeven aan de rol van de ouders.
- De provincie is op grond van de Wet op de jeugdzorg verantwoordelijk voor de aanpak van de wachtlijsten in de jeugdzorg. De wet op de jeugdzorg valt onder de verantwoordelijkheid van de Minister voor Jeugd en Gezin. BZK fungeert indien nodig als voorportaal.
- BZK gaat in overleg met OCW wanneer dit aangewezen is in verband met de rol van basisscholen bij vroegsignalering.

Instrumenten en hulpmiddelen

- BZK zorgt met Justitie en Jeugd en Gezin voor goede voorlichting over privacyreglementen. In overleg met de gemeente Arnhem wordt nader bepaald aan welke informatie precies behoefte bestaat. Voor mogelijke wettelijke obstakels bij gegevensuitwisseling tussen organisaties zoekt BZK samen met Justitie en/of andere departementen naar oplossingen.

Informatie en voorbeelden

- BZK zorgt voor een helder departementaal overzicht welk departement waarvoor verantwoordelijk is in de aanpak van 12-minners.
- BZK draagt uitkomsten van landelijk onderzoek en goede voorbeelden van andere gemeenten aan met betrekking tot de aanpak van risicojeugd.
- BZK maakt een inventarisatie van minimaal 10 effectieve methodieken voor de aanpak van 12-minners. Bij de methodieken wordt aangegeven welke prestatie-indicatoren worden gehanteerd om de effectiviteit van de methode te meten.

Samenwerking en organisatie

- BZK zorgt ervoor dat de gemeente middelen krijgt voor de aanstelling van een kwartiermaker. Deze kwartiermaker zorgt voor de opstelling en uitvoering van het Actieplan 12-minners, dat een uitwerking vormt van het Masterplan Doorpakken (zie onder verplichtingen gemeente, beleid en aanpak). Daarnaast brengt hij of zij alle belangrijke partners voor de aanpak van 12-minners (taken, verantwoordelijkheden en mogelijkheden) en de knelpunten in kaart. De kwartiermaker maakt ook overzichtelijk welke partij waarvoor verantwoordelijk is en wie de regie heeft waarover. Tot slot zorgt de kwartiermaker ervoor dat er (in gevallen dat het noodzakelijk is) een casusoverleg 12-minners wordt opgestart. BZK subsidieert de kwartiermaker voor een periode van een jaar. De gemeente zorgt voor borging binnen de gemeentelijke organisatie als deze aanpak effectief blijkt.
- BZK levert een vast aanspreekpunt voor de gemeente Arnhem. Deze contactpersoon levert kennis en expertise, capaciteit en inzet voor concrete vragen uit de gemeente.

2. Verplichtingen gemeente

De gemeente Arnhem zal – gelet op het grote belang dat partijen hechten aan de doelstellingen als genoemd in artikel 4 van de overwegingen – zich maximaal inspannen om de problemen die zij bij het aanpakken van de veiligheidsproblematiek ondervindt op te lossen:

Beleid en aanpak

- De gemeente treedt aantoonbaar op als regisseur:
 - De gemeente stelt een Actieplan aanpak 12-minners op, dat door het gemeentebestuur wordt vastgesteld. In het actieplan worden concrete acties benoemd, waarbij per actie aangegeven wordt wat het beoogde effect is en wanneer de actie volgens planning is gerealiseerd. Daarnaast wordt bepaald wat de betrokkenheid en inzet is van diverse partijen. Momenteel wordt het Masterplan Doorpakken opgesteld onder regie van de provincie Gelderland. Het actieplan is een uitwerking van dit masterplan, dat onder regie van de gemeente Arnhem wordt opgesteld. Ontwikkelingen, ervaringen en inzichten op landelijk niveau worden hierin meegenomen (bijvoorbeeld de Verwijsindex).
 - De gemeente zorgt voor een aansluitende keten en een netwerk dat in staat is een integrale aanpak van 12-minners vorm te geven. Dit maakt de gemeente

zichtbaar in bijvoorbeeld werk- en procesafspraken. Het regisseren hiervan is de verantwoordelijkheid van de gemeente.

- De gemeente zorgt ervoor dat basisscholen actief betrokken worden bij de uitvoering van het actieplan. De scholen maken zichtbaar deel uit van de keten.
- De gemeente zorgt voor een structuur van overleg en afstemming tussen betrokken partijen in de keten over de aanpak en stuurt dit aan vanuit de regierol van de gemeente.
- De gemeente onderzoekt welke mogelijkheden zij zelf heeft om de ouders van 12-minners aan te spreken.
- De gemeente geeft minimaal 2 van de 10 effectieve methodieken (die door BZK geïnventariseerd zijn) vorm binnen de gemeente.
- De aanpak van 12-minners zal ertoe leiden dat de risicokinderen en gezinnen die door de politie gesignaleerd zijn binnen 2 jaar gediagnosticeerd zijn door één van de hulpverleningsorganisaties waarbij is besloten of hulpverlening noodzakelijk is.
- De door de politie gesignaleerde herhaalde politiecontacten – waaronder wordt verstaan: geregistreerde politiecontacten van 12-minners als verdachte, getuige, slachtoffer en/of betrokkene – van kinderen en gezinnen die hulpverlening hebben gekregen neemt met 10% af.

Samenwerking en organisatie

- De gemeente levert een vast aanspreekpunt voor BZK. Deze contactpersoon levert kennis en expertise over de aanpak in de gemeente, levert concrete knelpunten aan die voortkomen uit landelijk beleid, regelgeving en financiering als die zich voordoen en zorgt voor de beantwoording van vragen vanuit BZK.

3. Procesafspraken

- a. Partijen zullen gedurende een jaar in de praktijk nagaan of zij kunnen komen tot de onder 1 en 2 aangegane verplichtingen. Hiervoor treden zij regelmatig in overleg en zal een evaluatie worden gehouden (zie onder 7).
- b. Daarbij worden ondervonden problemen benoemd en voorstellen voor oplossingen geformuleerd ter versterking van de veiligheid in de gemeente.
- c. BZK en de bij deze overeenkomst betrokken gemeente overleggen periodiek over de voortgang van de uitvoering van de afspraken.

4. Hardheidsclausule

- a. Bij de uitvoering van een aantal afspraken zijn BZK en de gemeente afhankelijk van andere partijen, die niet direct betrokken zijn bij deze overeenkomst. Daardoor kan een situatie ontstaan waar afspraken niet nagekomen kunnen worden.
- b. Een nieuw kabinet of gemeentebestuur kan (een aantal van de) afspraken willen herzien indien gekozen wordt voor een andere koers.

Indien door de onder a en b omschreven omstandigheden afspraken moeten worden gewijzigd of niet nagekomen kunnen worden, wordt dit tijdig met de andere partijen besproken.

5. Juridische binding

Partijen zijn aanspreekbaar op de gemaakte afspraken. Partijen beogen met deze overeenkomst echter geen in rechte afdwingbare rechten en verplichtingen in het leven te roepen.

6. Looptijd

Deze overeenkomst wordt aangegaan voor de periode van datum ondertekening tot 12 maanden daarna. Indien beide partijen ermee instemmen, kan de overeenkomst met een nader te bepalen termijn worden verlengd.

7. Evaluatie

De uitvoering van de afspraken wordt door een onafhankelijk onderzoeksbureau geëvalueerd.

Arnhem, 2008 ,

De burgemeester,

De minister van BZK